Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w gospodarce Polski

Andrzej Cieślik

I. Ogólnopolska Konferencja Naukowa
im. prof. Jana Winieckiego

„Gospodarka bez ekonoma - którędy do dobrobytu?”

Sopot, 26-27 listopada

Organizatorzy:

TEP Towarzystwo Ekonomistów Polskich

UNIWERSYTET GDAŃSKI

WYŻSZA SZKOŁA INFORMATYKI i ZARZĄDZANIA z siedzibą w Rzeszowie

Partner:

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU WSI POLSKIEJ

Cel

- omówienie roli przedsiębiorstw międzynarodowych i dokonywanych przez nie bezpośrednich inwestycji zagranicznych w transformacji polskiej gospodarki z perspektywy trzech dekad

Motywacja

- przedsiębiorstwa międzynarodowe dzięki obecności na rynkach wielu krajów oraz dostępowi do światowych zasobów wiedzy są postrzegane jako katalizatory zmian strukturalnych w gospodarkach krajów goszczących BIZ.
- w szczególności, przedsiębiorstwa te mogą wpływać na:
    - wielkość produktu narodowego w tych krajach,
    - charakter ich specjalizacji,
    - intensywność konkurencji,
    - popyt na czynniki produkcji,
    - wielkość oraz strukturę obrotów handlu zagranicznego

wpływ ten jest zarówno bezpośredni jak również pośredni poprzez liczne efekty zewnętrzne.

Fakty

- w 2018 r. w Polsce działało 26787 spółek z udziałem kapitału zagranicznego.
- firmy te stanowił mniej niż 1% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych w Polsce
- w roku 2018 liczba pracujących w firmach z udziałem kapitału zagranicznego wyniosła ponad 2 miliony osób, co stanowiło ponad 13% ogółu pracujących w polskiej gospodarce.
- uzyskane przychody wyniosły 1646850,7 mln. zł., a ich udział w przychodach wszystkich podmiotów bilansowych wyniósł ponad 44%.
- na nabycie nowych środków trwałych firmy z udziałem kapitału zagranicznego przeznaczyły 83214,1 mln. zł co stanowiło ponad 25% wydatków na środki trwałe poniesionych przez podmioty bilansowe.
- przychody ze sprzedaży na eksport spółek z udziałem kapitału zagranicznego wyniosły 543183,4 mln zł, natomiast ich wydatki na import 531212,8 mln. zł, czyli odpowiednio 57,1% wartości całego polskiego eksportu i 54,7% wartości całego polskiego importu (GUS, 2019, 2020).

Wielkość firmy/Rok	1993	2004	2018
Mikro firmy – do 9 osób	60,8	58,5	67,1
Firmy małe 10-49 osób	25,9	22,8	16,2
Firmy średnie 50-249 osób	10,5	13,4	11,0
Firmy duże 250 i więcej osób	2,8	5,3	5,7

Tabela 1. Firmy z udziałem kapitału zagranicznego według wielkości zatrudnienia w latach 1993-2018 (udział %).
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (1994-2020).

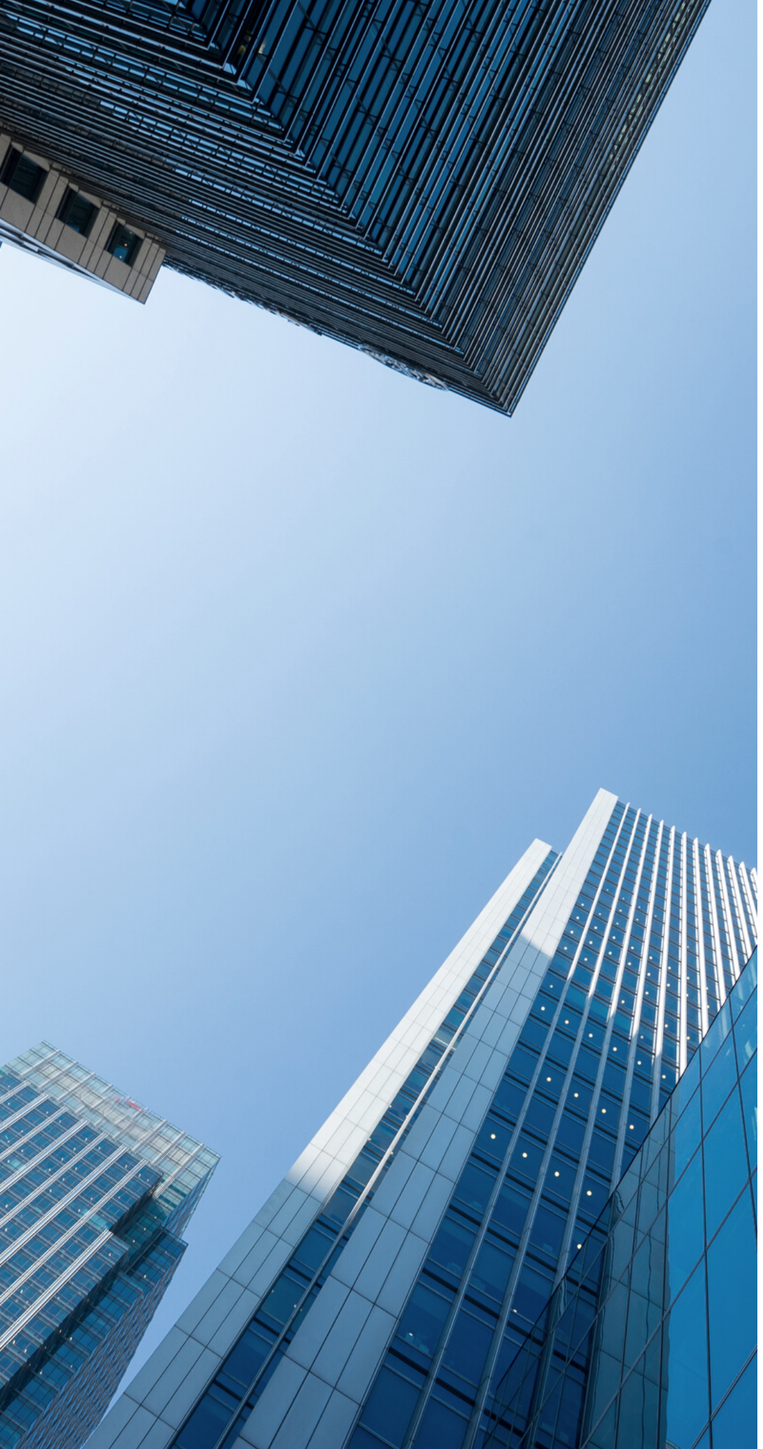

Rok	1993		2004		2018		
Kraj	Liczba firm	Udział %	Liczba firm	Udział %	Liczba Firm	Udział %	% kapitału
Niemcy	2943	37,1	5543	35,0	5415	20,2	16,6
Ukraina	61	0,8	323	2,0	2619	9,8	0,1
Holandia	388	4,9	1686	10,7	2452	9,1	23,2
Wielka Brytania	319	4,0	688	4,4	1426	5,3	4,0
Włochy	387	4,9	849	5,4	1379	5,1	2,6
Cypr	7	0,1	160	1,0	1283	4,8	3,6
Francja	425	5,4	967	6,1	1194	4,9	12,8
Luksemburg	33	0,4	288	1,8	1068	4,0	11,5
Austria	475	6,0	698	4,4	822	3,1	2,7
Stany Zjednoczone	532	6,7	755	4,8	813	3,0	2,3
Unia Europejska – 15	5904	74,4	13494	85,3	17051	63,6	85,0
Unia Europejska – 27	6039	76,1	14283	90,3	20034	74,8	91,4
Całość	7935	100,0	15816	100,0	26787	100,0	100,0

Tabela 2. Pochodzenie kapitał zagranicznego
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS (1994-2020).

Sekcje PKD	Spółki		Kapitał zagraniczny		Pracujący	
	Liczba	Udział %	mln. zł.	udział %	Osoby	udział %
Ogółem	26 787	100,0	196 399,3	100,0	2 033 286	100,0
Górnictwo i wydobywanie	123	0,5	1 545,9	0,8	4431	0,2
Przetwórstwo przemysłowe	4 956	18,5	74 242,9	37,8	928 819	45,7
Energia, gaz, para wodna	540	2,0	8 397,7	4,3	8 167	0,4
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami	135	0,5	897,6	0,5	9 930	0,5
Budownictwo	2040	7,6	8 071,9	4,1	58 247	2,9
Handel i naprawy	8 221	30,7	44 876,1	22,8	493 331	24,3
zakwaterowanie i gastronomia	726	2,7	2 535,2	1,3	29 102	1,4
Transport i gospodarka magazynowa	1 408	5,3	4 955,4	2,5	114 455	5,6
Informacja i komunikacja	1 816	6,8	17 952,7	9,1	140 974	6,9
Obsługa rynku nieruchomości	2109	7,9	19 085,3	9,7	11 069	0,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2 557	9,5	9 084,7	4,6	99 501	4,9
Administrowanie i działalność wspierająca	1 459	5,4	3 023,4	1,5	105 112	5,2
Edukacja	148	0,6	76,9	0,0	1 548	0,1
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	157	0,6	1 222,4	0,6	18 563	0,9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	167	0,6	316,9	0,2	3 024	0,1
Pozostała działalność usługowa	225	0,8	114,4	0,1	7 013	0,3

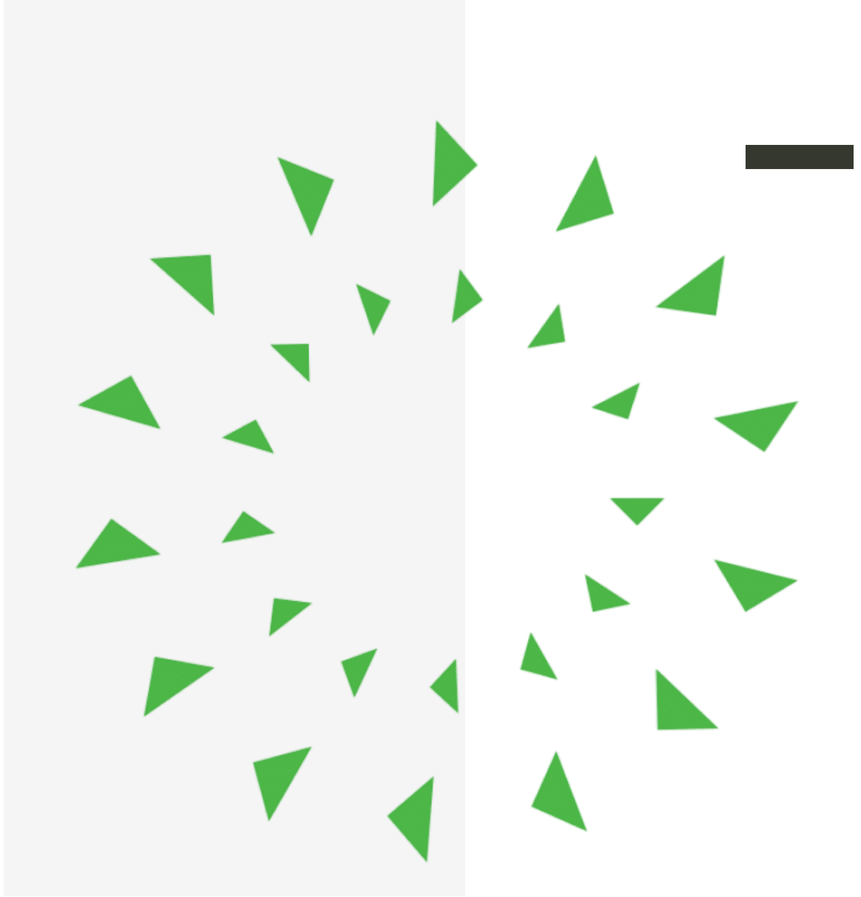

Tabela 3. Rozmieszczenie BIZ w 2018 r. w Polsce według sekcji PKD
Źródło: opracowanie własne
na podstawie danych GUS (2020).

Województwo	1998			2004			2018		
	Eksport Mln. zł	Udział %	% przych.	Eksport Mln. zł	Udział %	% przych.	Eksport Mln. Zł	Udział %	% przych.
Dolnośląskie	1767,9	4,6	16,8	16282,3	10,9	43,7	59 459,0	10,9	49,1
Kujawsko-pomorskie	1772,3	4,6	25,1	3541,2	2,4	29,4	17 458,0	3,2	39,4
Lubelskie	781,6	2,0	19,6	1456,6	1,0	25,4	7 095,0	1,3	36,9
Lubuskie	1256,1	3,3	32,0	5441,4	3,6	51,7	18 423,6	3,4	65,1
Łódzkie	1024,2	2,7	15,8	4104,5	2,7	26,7	24 969,0	4,6	39,9
Małopolskie	991,6	2,6	7,9	5240,3	3,5	12,8	32 507,0	6,0	34,7
Mazowieckie	8877,4	23,2	6,8	32076,2	21,4	9,9	119 194,0	21,9	18,9
Opolskie	541,2	1,4	13,8	1876,6	1,3	25,2	9 922,0	1,8	36,1
Podkarpackie	1194,2	3,1	24,4	5333,1	3,6	47,1	21 005,0	3,9	66,1
Podlaskie	321,7	0,8	15,5	1262,6	0,8	23,0	3 839,0	0,7	58,6
Pomorskie	4704,4	12,3	39,0	9799,0	6,5	38,1	27 293,0	5,0	44,7
Śląskie	6620,3	17,3	25,7	32216,0	21,5	39,2	92 047,0	16,9	52,0
Świętokrzyskie	545,1	1,4	14,5	2095,1	1,4	19,5	7 497,0	1,4	40,0
Warmińsko-Mazurskie	1199,7	3,1	22,2	3403	2,3	43,0	6 919,0	1,3	64,5
Wielkopolskie	4506,9	11,8	14,7	21276,4	14,2	28,1	74 345,0	13,7	26,8
Zachodnio-pomorskie	2069,9	5,4	29,2	4595	3,1	37,7	21 212,0	3,9	55,6
Polska	38174,5	100	14,1	149999,4	100	21,9	543 183,4	100	33,0

Tabela 4. Orientacja eksportowa firm z udziałem kapitału zagranicznego w latach 1998, 2004 i 2018
źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS (1999-2020).

Podsumowanie

- w badanym okresie nastąpił kilkukrotny wzrost liczby spółek z udziałem kapitału zagranicznego działających w Polsce.
- zmieniła się struktura BIZ,
- wzrosła orientacja eksportowa spółek z udziałem kapitału zagranicznego.
- mamy do czynienia z rosnącą rolą pionowych BIZ, chociaż przychody spółek z udziałem kapitału zagranicznego generowane na rynku polskim nadal stanowią większość przychodów z ich działalności.

Podsumowując, przedsiębiorstwa międzynarodowe odegrały istotne znacznie w transformacji polskiej gospodarki i jej integracji z gospodarką światową, a w szczególności gospodarką Unii Europejskiej.

Dziękuję za uwagę

Imię i nazwisko

Andrzej Cieślik

Email:

cieslik@wne.uw.edu.pl

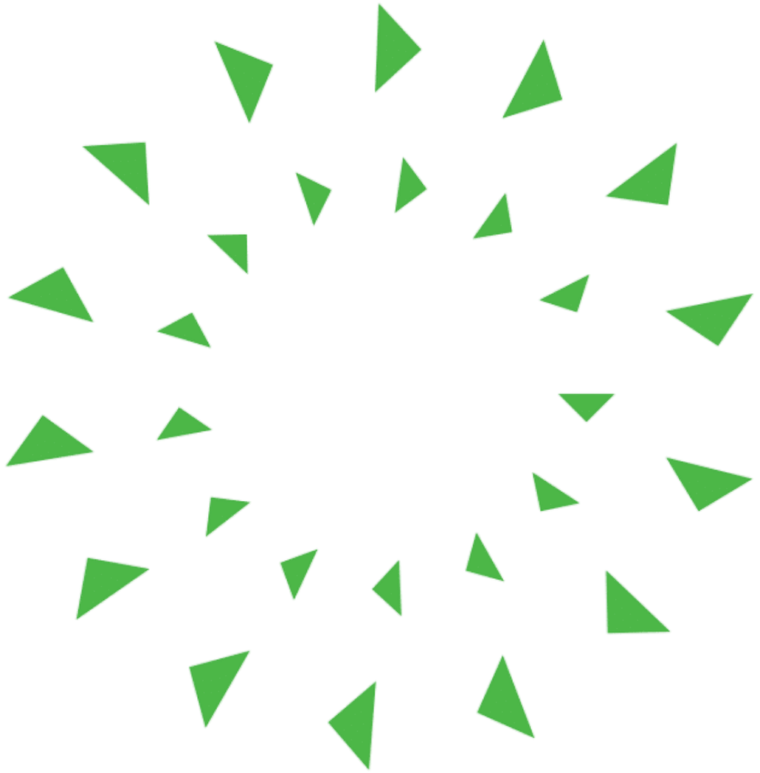

Organizatorzy:

Towarzystwo Ekonomistów Polskich

UNIWERSYTET GDAŃSKI

WYŻSZA SZKOŁA INFORMATYKI i ZARZĄDZANIA z siedzibą w Rzeszowie

Partner:

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU WSI POLSKIEJ